

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 823

van **MAURITS VANDE REYDE**

datum: 23 september 2020

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Ondernemerschap in de sociale economie - Kruisbestuiving met reguliere economie

Het Vlaamse regeerakkoord bepaalt dat het ondernemerschap in de sociale economie gestimuleerd moet worden. Dat betekent dat de sociale economie meer kansen moet krijgen om te zoeken naar goede samenwerkingen met reguliere bedrijven zodat ze een meerwaarde kunnen bieden met producten op maat van de klant. De sociale economie heeft bovendien meer in haar mars dan alleen maar eindproducten te verpakken. Ze kan ook eigen producten ontwikkelen, rekening houdend met de talenten van de doelgroepmedewerkers die erin werken.

De sociale economie is ook een belangrijke partner in het verzekeren van een aantal strategische producten. De coronacrisis heeft bijvoorbeeld duidelijk gemaakt dat het van belang is om zaken als mondklappers en paramedisch materiaal op de eigen markt te produceren zodat men in tijden waar er een enorme wereldwijde vraagopstoot naar dergelijke producten is niet totaal afhankelijk is van externen. Hoewel de sociale economie door haar aard sowieso een beroep moet doen op overheids subsidies ter compensatie van de lagere productiviteit van de doelgroepmedewerkers omwille van hun afstand tot de arbeidsmarkt, en omwille van de extra begeleiding die deze mensen nodig hebben, wil de sector ook de nodige vrijheid om zelf activiteiten te ontwikkelen. In het verleden werden niet overal de meest renderende investeringen gedaan, althans zo bleek soms achteraf, omdat die meer gefocust waren op de omschrijving van het project dan op hun potentiële toegevoegde economische meerwaarde.

Terwijl de sociale economie zich verder kan ontwikkelen door middel van een aantal goede praktijken inzake ondernemerschap en innovatie uit de reguliere economie, kan de sociale economie omgekeerd ook inspiratie bieden aan de reguliere economie. Aangezien de sector gekenmerkt wordt door een specifiek hr-beleid (human resources) omdat de doelgroepmedewerkers specifieke begeleidings- en omkaderingsnaden hebben, kunnen een aantal van deze praktijken inspiratie bieden aan het regulier circuit, dat meer en meer geconfronteerd wordt met vragen naar werkbaar werk.

1. Welke initiatieven zal de minister nemen om uitvoering te geven aan de bepaling van het Vlaamse regeerakkoord om het ondernemerschap in de sociale economie te bevorderen? Zal dat gebeuren door:
 - a) meer ruimte te geven voor het ontwikkelen van nieuwe activiteiten binnen de sociale economie;
 - b) meer ruimte te creëren voor productinnovatie;

- c) meer ruimte te creëren voor samenwerkingen tussen de reguliere en de sociale economie?
2. Zal de minister bij het uitschrijven van projecten en het toekennen van subsidies aan de sociale economie voldoende flexibiliteit aan de ondernemingen geven om concepten in te dienen die ten volle inspelen op hun eigen businessmodel?
 3. Zal de minister actie ondernemen om reguliere ondernemers aan te moedigen actief te zoeken naar de complementaire rol die de sociale economie binnen hun businessconcept kan spelen?
 4. Welke initiatieven zal de minister nemen om de sociale en reguliere economiebedrijven te ondersteunen in hun zoektocht naar opportuniteiten tot samenwerking, meer bepaald voor bepaalde onderdelen van producten die op een efficiëntere manier door sociale economiebedrijven kunnen worden geproduceerd?
 5. Welke rol zal de invoering van het individueel maatwerk en de enclavewerking hierin spelen?
 6. Zal de minister een oplijsting van goede praktijken inzake hr omtrent begeleiding en omkadering van doelgroepmedewerkers in de sociale economie laten maken die inspiratie kunnen bieden voor het uitwerken van een beleid inzake werkbaar werk in reguliere bedrijven?
 7. Zal de minister naar aanleiding van de coronacrisis en de schaarste die we hebben ervaren van een aantal producten waarvoor we aangewezen waren op de buitenlandse markt, samen met de sociale economie nagaan welke producten van strategisch belang zijn?
 8. Welke incentives wil de minister aan de sector bieden om deze strategische producten ook zelf te produceren?
 9. Zal de minister eveneens onderzoeken welke meerwaarde de sociale economie kan spelen bij de uitbouw van de korte keten in de land- en tuinbouw?

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

ANTWOORD

op vraag nr. 823 van 23 september 2020

van **MAURITS VANDE REYDE**

1-4. Het decreet van 17 februari 2012 betreffende de ondersteuning van het ondernemerschap op het vlak van de sociale economie en stimulering van het maatschappelijk verantwoord ondernemen (hierna 'Ondersteuningsdecreet' genoemd) is de kaderregelgeving om het ondernemerschap binnen de sociale economie te promoten. Het Departement Werk en Sociale Economie staat in voor de uitvoering van de onderliggende maatregelen en het collectieve ondersteuningsaanbod ten bate van de sociale economie ondernemingen.

Het Ondersteuningsdecreet definieert daarvoor een brede waaier aan acties en maatregelen die ten voordele van de diverse begunstigten/ondernemingen, elk binnen hun eigen context, ingezet kunnen worden. Het kan gaan om diverse thema's zoals innovatie, experimenten, samenwerking, ...

Enkele voorbeelden van recente ondersteunende initiatieven zijn:

- Subsidie-oproep 'Innovatie binnen de sociale economie': een subsidie van 50.000 euro voor operationele innovatieprojecten binnen de sociale economie, of in samenwerkingsverbanden (bijv. met reguliere ondernemingen).
- Subsidie-oproep 'Oprichting van sociale onderneming': een subsidie van 20.000 euro als tussenkomst in de opstartkosten van een sociale onderneming.
- Ad hoc strategische subsidie-oproepen: thematische en eenmalige oproepen die strategisch ingezet worden om bijv. innovatieve activiteiten of samenwerking in subsectoren aan te moedigen (bijv. aanwerving van een strategische innovatiemanager).
- Managementadvies: maatregel voor sociale economie-ondernemingen voor het inwinnen van een onderbouwd schriftelijk advies om de bedrijfsvoering te verbeteren en de onderneming te versterken, te laten groeien of te transformeren.
- Regierol lokale sociale economie bij de lokale besturen. In hun rol van regisseur ontwikkelen de lokale besturen een visie op hoe de sociale economie lokaal vorm moet krijgen. De regisseurs stimuleren en ondersteunen daarbij ook samenwerking (1) binnen de sociale-economiesector en (2) tussen de reguliere en de sociale economie.
- Sociale financiering op maat via Trividend en Sociaal Investeringsfonds: Trividend is het Vlaams Participatiefonds voor de Sociale Economie dat, met ondersteuning van de Vlaamse Overheid, risicokapitaal en participaties verleent aan sociale ondernemingen.
- Studies: via wetenschappelijk onderzoek stimuleer ik de kennisopbouw en methodieken tot innovatie en samenwerking in de sector.
- Overheidsopdrachten die strategisch ingezet worden ter bevordering van het ondernemerschap (bijv. het nieuwe begeleidingsaanbod 'StartSOON' voor startende sociale ondernemers).

Ook via samenwerking met partnerorganisaties bieden we ondersteuning aan het ondernemerschap en innovatie binnen de sociale economie. Zie bijv. de twee ESF-oproepen die actief de brug maken tussen sociale en reguliere economie (bijv. ESF-oproep 'Blended Business Models' en de ESF-call 'Circulair Werk(t)!').

Ik zet bovenvermeld divers arsenaal aan acties, oproepen en maatregelen in om sociale economie-ondernemingen te ondersteunen, ook op maat van hun eigen businessmodel.

Er is bijv. de maatregel 'managementadvies' wat een schriftelijk advies is op maat van de individuele onderneming en de eigen strategische bedrijfsvoering.

Bijv. de subsidie-oproep 'Innovatie binnen de sociale economie', wat een laagdrempelige ondersteuning is om operationele innovatie te stimuleren.

Er zijn de twee voornoemde thematische oproepen 'Blended Business Models' en 'Circulair Werk(t)!' waarbij telkens verkennende fases voorzien zijn, waarbinnen partnerschappen verder verfijnd kunnen worden op maat van de individuele bedrijfsvoering. Het gaat om een 'bottom-up approach' met voldoende flexibiliteit om concepten in te dienen die ten volle inspelen op het eigen businessmodel.

Ook de samenwerking tussen reguliere en sociale economie-ondernemingen wordt niet vergeten. Zo staan meerdere subsidie-oproepen open voor samenwerkingsverbanden tussen diverse ondernemers binnen de sociale economie én de reguliere economie. Dit samenwerkingsverband kan zowel tot stand komen op initiatief van de sociale economie onderneming als de reguliere ondernemer.

Verder is er ook het samenspel tussen de sociale economie met andere specifieke sectoren zoals de zorgsector. Zo werden in het ESF-project "Doorstroom in de zorg" samenwerkingsverbanden tussen de zorgsector en de sociale economie opgezet.

Momenteel bestaat ook de mogelijkheid om als reguliere onderneming opdrachten in onderaanneming te laten uitvoeren door een sociale economie-onderneming (bijv. productie, verpakking, onderhoud, ...). Daarnaast kunnen doelgroepmedewerkers in enclave op werkvloer van de reguliere onderneming opdrachten gaan uitvoeren.

Het zoeken naar nieuwe opportuniteiten tot samenwerking, bijv. tussen sociale economie en het reguliere bedrijfsleven, is evenwel ook onderdeel van het sociaal ondernemerschap zelf, waarbij de verantwoordelijkheid van de bedrijfsvoering bij de ondernemers ligt.

5. Enclave is een interessante methodiek voor doelgroepwerknemers om op de werkvloer van een reguliere onderneming te werken. Deze vorm van samenwerking draagt bij tot de competentie-ontwikkeling en de betere doorstroomkansen van de medewerkers. Deze vorm van samenwerking versterkt ook de economische band tussen sociale economie en reguliere onderneming.

De doelstelling van individueel maatwerk is om reguliere bedrijven de kans te geven om zelf ook rechtstreeks met de doelgroep van de maatwerkers aan de slag te gaan en zo ook het jobaanbod voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt te verhogen.

6. De website www.socialeconomie.be en de bijhorende nieuwsbrief (beiden publicaties van het Departement WSE) publiceren regelmatig goede praktijken uit de sector van de sociale economie, waarin ook aandacht gaat naar de specifieke begeleidingsmodellen binnen de sector.

- 7-8. In de eerste coronacrisisperiode (voorjaar 2020) hebben een aantal maatwerkbedrijven actief geholpen bij de productie van bijv. mondklappers, spatklappers, medische schorten en ander beschermend materiaal. Ik ben ervan overtuigd dat de lokaliteit en flexibiliteit van de sociale economie een troef is, die ook in de toekomst ingezet kan worden in strategische productie.

9. Het Departement Werk en Sociale Economie participeert aan het Netwerk voedselbeleid en houdt op die manier actief de vinger aan de pols om opportuniteiten te detecteren en op te nemen voor de sociale economiesector. Er loopt ook een eerste dialoog op politiek en administratief niveau (tussen de verschillende beleidsdomeinen) om te bekijken welke kansen en valkuilen er zijn om vanuit de sociale economie de korte keten in de land- en tuinbouw of, meer algemeen, de lokale productie te versterken.